

Turinys

Įvadas	5
---------------------	----------

1. Mechaniniai svyravimai ir garso bangos	8
--	----------

1.1. Garsas. Garso banga	8
1.2. Garso savybės: tono aukštis	10
1.3. Garsis. Triukšmo tarša	14
1.4. Garso sklidimas. Aidas	17
1.5. Garso užlinkimas už kliūtis. Doplerio efektas	20
1.6. Garso rūšys ir jų praktinis taikymas	23
1.7. Kaip mes girdime?	25
1.8. Besidomintiems informatika	27

2. Šviesa. Šviesos reiškiniai	30
--	-----------

2.1. Šviesos spindulys. Tiesiaegis šviesos sklidimas.....	30
2.2. Šešėlis. Saulės ir Mėnulio užtemimai	32
2.3. Šviesos atspindys.....	36
2.4. Veidrodžiai ir jų taikymas	40
2.5. Šviesos greitis. Šviesos lūžimas.....	44
2.6. Šviesos greitis įvairiose skaidriosiose terpėse	47
2.7. Šviesos visiškasis vidaus atspindys.....	50
2.8. Besidomintiems informatika	54

Atliekant šia piktograma pažymėtas užduotis teks naudoti skaitmenines priemones. Jas rasite išmaniajame įrenginyje nuskaitę skyriaus pradžioje pateiktą QR kodą.

1.6. Garso rūšys ir jų praktinis taikymas

1 Užpildykite lentelę.

Garso bangos rūšis	Garso bangos šaltiniai	Garso bangos savybės	Garso bangos taikymas
Ultragarsas			
Garsas			
Infragarsas			

2 Pabaikite rašyti sakinius.

Echolokacija yra .....

Ji taikoma .....

Echoskopija yra .....

Ji taikoma .....

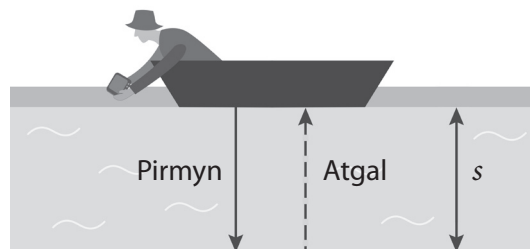
3 Pabaikite spręsti uždavinį apie echolokacijos taikymą. Tyrėjai echolotu matavo jūros gylį (1.6.1 pav.). Tarp ultragarso signalo pasiuntimo ir priėmimo praėjo 1,5 s. Ultragarso greitis jūros vandenyje lygus 1435 m/s.

a) Apskaičiuokite jūros gylį po tyrėjų laivu, užpildydami praleistas uždavinio sprendimo vietas.

$$v = 1435 \text{ m/s}$$

$$t = 1,5 \text{ s}$$

$$s = ?$$

1.6.1 pav.

Sprendimas

Jūros gylį pažymėkime simboliu s . Ultragarso signalas šį atstumą įveikia du kartus. Pirmą kartą keliaudamas iki jūros dugno, antrą – grįždamas atgal. Užrašome formulę, kuri sieja ultragarso signalo nueitą kelią (s), jo greitį (v) ir laiką (t):

$$2s = v \cdot t. \quad (1)$$

Iš (1) formulės išreiškiame jūros gylį:

$$s = \dots\dots\dots (2)$$

Į (2) formulę įsistatome fizikinių dydžių skaitines reikšmes ir apskaičiuojame ieškomą dydį:

$$s = \dots\dots\dots$$

Atsakymas: .....

